

www.taldykorgan-online.kz

e-mail: taldyk@bk.ru

№ 12 (1854) Жұма, 28-наурыз 2025 жыл Республикалық қоғамдық-саяси газеті

«ҰЛЫ ОТАН СОҒЫСЫНДАҒЫ ЖЕҢІСКЕ 80 ЖЫЛ» БІРЫҢҒАЙ МЕРЕКЕЛІК МЕДАЛІ

Мемлекет басшысы «Ұлы Отан соғысындағы Жеңіске 80 жыл» медалі туралы Жарлыққа қол қойды. Бұл туралы Ақорданың баспасөз қызметі хабарлады.

«Ұлы Отан соғысындағы Жеңіске 80 жыл» бірыңғай мерекелік медалі туралы

2025 жылғы 26 наурыз

1941-1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысындағы Жеңіс күнінің 80 жылдығы құрметіне, соғыс ардагерлері мен тыл еңбеккерлерінің ерлігіне, қаһармандығы мен қайсарлығына терең құрмет көрсете отырып, **ҚАУЛЫ ЕТЕМІН:**

1. «Ұлы Отан соғысындағы Жеңіске 80 жыл» бірыңғай мерекелік медалі тағайындалсын.
2. Мыналар:
 - 1) «Ұлы Отан соғысындағы Жеңіске 80 жыл» бірыңғай мерекелік медалімен наградтау қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар);
 - 2) «Ұлы Отан соғысындағы Жеңіске 80 жыл» бірыңғай мерекелік медалінің сипаттамасы бекітілсін.
 3. Қағидаларға сәйкес Ұлы Отан соғысының ардагерлері, тыл еңбеккерлері және өзге де адамдар «Ұлы Отан соғысындағы Жеңіске 80 жыл» бірыңғай мерекелік медалімен наградталсын.
 4. Осы Жарлық ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының Президенті

Қ.Тоқаев

Астана, Ақорда, 2025 жылғы 26 наурыз
№825

«Ұлы Отан соғысындағы Жеңіске 80 жыл» бірыңғай мерекелік медалі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2025 жылғы 26 наурыздағы №825 Жарлығына ТҮСІНДІРМЕ

1. «1941 – 1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысындағы Жеңіске 80 жыл» бірыңғай мерекелік медалін тағайындау туралы» Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығының Мемлекет басшылары кеңесінің 2024 жылғы 10 маусымдағы шешімі «Ұлы Отан соғысындағы Жеңіске

80 жыл» бірыңғай мерекелік медалі туралы» Қазақстан Республикасының Президенті Жарлығының жобасын (бұдан әрі – Жарлық жобасы) әзірлеу үшін негіз болып табылады.

2. Мерекелік медальмен:

1) Ұлы Отан соғысына қатысушылар, атап айтқанда, Ұлы Отан соғысы кезеңінде, майдандағы армия мен флоттың құрамына кірген әскери бөлімдерде, штабтар мен мекемелерде қызмет өткерген әскери қызметшілер, Ұлы Отан соғысының партизандары мен астыртын әрекет етушілері;

2) Ұлы Отан соғысы кезеңінде жаралануы, контузия алуы, мертігуі немесе ауруға шалдығуы салдарынан болған мүгедектігі бар адамдар, атап айтқанда, Ұлы Отан соғысы кезеңінде майданда, ұрыс қимылдары ауданында, майдан маңындағы теміржол учаскелерінде, қорғаныс шептерінің, әскери-теңіз базалары мен әуеайлақтардың құрылысжайларында жаралануы, контузия алуы, мертігуі немесе ауруға шалдығуы салдарынан мүгедектік белгіленген майдандағы армия мен флоттың әскери қызметшілері, Ұлы Отан соғысының партизандары мен

астыртын әрекет етушілері, сондай-ақ жұмысшылар мен қызметшілер;

3) майдандағы армия бөлімдерінің әскери қызметшілеріне қалалардың қорғанысына қатысқаны үшін белгіленген жеңілдікті шарттармен зейнетақы тағайындау үшін 1998 жылғы 1 қаңтарға дейін еңбек сіңірген жылдарына есептеліп жазылған, сол қалаларда Ұлы Отан соғысы кезеңінде қызмет өткерген әскери қызметшілер, сондай-ақ бұрынғы КСР Одағы ішкі істер және мемлекеттік қауіпсіздік органдарының басшы және қатардағы құрамының адамдары;

(Жалғасы www.taldykorgan-online.kz желілік басылымында).

Талдықорғанда өткен сенбілікте облыс әкімі Бейбіт Исабаев, мәслихат депутаттары, мемлекеттік және бюджеттік мекеме-ұйымдардың қызметкерлері, жастар өкілдері, қала тұрғындары тазалық шараларын атқарды.

– Наурыз – еліміздің береке-бірлігі мен ынтымағының жарқын көрінісі.

Наурыз айы басталғалы мәдениетімізді, дәстүрімізді танытатын ұлттық киім киіп жүрміз. Бүгін бәріміз сенбілікке жақсы көңіл күймен маңайымызды, орталық саябақты тазартуға келдік. Біз бұл саябақты балалар саябағы деп те атаймыз. Қаланың тазалығын сақтау, оған атсалысу –

ЭКОАКЦИЯҒА 15 МЫҢНАН АСТАМ АДАМ ҚАТЫСТЫ

Жетісу облысының барлық елді мекендерінде Тазару күніне орай сенбілік өткізіліп, оған жалпы саны 15 480 адам қатысты.

әрқайсымыздың күнделікті үлесіміз болуы керек, – деді Жетісу облыстық Іскер әйелдер кеңесінің төрағасы Римма Салыкова.

Облыстық мәслихат депутаты Гүлназ Мұстапа да пікір бөлісті:

– Наурызнама онкүндігінің Тазару күнінде бүкіл облыс болып сенбілік өткізілуде. Санитарлық тазалыққа бәріміз де өз үлесімізді қосып жатырмыз. Бүгінгі белгіленіп берген аумақты ғана емес, жалпы өзіміздің жүрген-тұрған жерімізді түгел, жалпы маңайымызды таза ұстап үйренуіміз керек. Сонда ауа да таза болады, жастарға да жақсы үлгі көрсетеміз. Айналамызды тазарту арқылы біз көңілімізді де, жүрегімізді де таза ұстаймыз, өмірімізде де, жұмысымызда да реттілік болады, – деді ол.

Сенбілікке қатысушы мемлекеттік қызметші Айгүл Шнырбаева да белсенділік танытты:

– Қоршаған ортаға деген қамқорлыққа, туған қаламызға туған үйіміздей қарауға балаларды отбасында жастайынан дағдыландыруымыз керек. Сондықтан осындай түрлі экологиялық акцияларды жиі-жиі өткізіп тұрған дұрыс. Бұл – ең алдымен біздің балаларымыздың болашағына деген қамқорлық, – деді Айгүл Қапасқызы.

Сенбілік аясында облыс аумағындағы 141 саябақ пен скверлерге санитарлық тазалық жұмыстары жүргізілді. 183 техника жұмылдырылып, 1 320 тонна қоқыс шығарылды.

Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі

Вице-министрдің жұмыс сапары Талдықорған қаласының әлеуметтік мекемелерін аралаудан басталды. Асқарбек Ертаев «Асар» спорттық-оңалту, белсенді ұзақ өмір сүру, тұрмыстық зорлық-зомбылық құрбандарына әлеуметтік көмек көрсету мен «Жанұя» отбасын қолдау орталықтарының, аутизм және басқа да менталды бұзылыстары бар балаларға арналған күндізгі болу орталығы мен «Қамқор» арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталығының қызметімен танысты.

Сонымен бірге еңбек вице-министрі «Теп Қодат» әлеуметтік қолдау орталығында болып, үкіметтік емес ұйымдардың өкілдерімен кездесу өткізді. Асқарбек Ертаев 2024 жылғы желтоқсанда қабылданған 2030 жылға дейінгі ҚР инклюзивті саясат тұжырымдамасын іске асыру кезеңдері туралы айтты.

«Осы жылдан бастап Тұжырымдама-ның 52 іс-шараны көздейтін 13 негізгі бағытын іске асыру бойынша жұмыс басталады. Салалық министрліктер мен жергілікті атқарушы органдар жауапты орындаушылар болып табылады. Жергілікті атқарушы органдарға 14 іс-шара бекітілді, оның ішінде арнаулы әлеуметтік қызметтердің әлеуметтік алушыларын есепке алу және мониторингілеу жөніндегі өңірлік картаны өзектендіру, мемлекеттік-жеке иелік әріптестік тетіктерін қолдануды қоса алғанда, үлгілік жобалау-сметалық құжаттама негізінде оңалту орталықтарының құрылысын аяқтау және т.б. бар», – деп атап өтті Асқарбек Ертаев.

Сондай-ақ, кездесу барысында Әлеуметтік қызметтер порталын (бұдан әрі – Портал) жетілдірудің өзекті мәселелері

ӘЛЕУМЕТТІК ҚОРҒАУ ТҰЖЫРЫМДАМА БАҒЫТТАРЫ ІС ЖҮЗІНДЕ

ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау вице-министрі Асқарбек Ертаев Жетісу облысына жұмыс сапары барысында үкіметтік емес ұйымдармен, арнаулы әлеуметтік қызмет алушылармен және оларды ұсынатын ұйымдардың ұжымдарымен бірқатар кездесулер өткізді, сондай-ақ азаматтарды жеке мәселелері бойынша қабылдады.

қаралды. Бүгінгі таңда Порталда 938 оңалтудың техникалық құралдарын (бұдан әрі – ОТҚ) жеткізушілер, 31 мыңнан астам жеке көмекші қызметін, 756 ымдау тілі қызметін көрсетушілер, 129 санаторий-курорттық ұйым тіркелген. Жыл басынан бері Портал арқылы ОТҚ және қызметтермен қамтамасыз ету бойынша 127,8 мың іс-шара немесе қажетті қызметтердің 45,5% іске асырылды.

«Министрлік Әлеуметтік қызметтер порталын жетілдіру бойынша тұрақты негізде жұмыс жүргізуде. ОТҚ бағасын көтеру, ОТҚ мен қызметтерді қолма-қол ақшаға айналдыру үшін мүгедектігі бар адамдармен жеткізушілердің сөз байласуына жол бермеу, жазғы кезеңдерде санаторий-курорттық ұйымдарда мүгедектігі бар адамдар үшін төсек-орындардың болмауы және т.б. мәселелерін шешу үшін кепілдік берілген соманы айқындау әдістемесінің, жеткізушілерді орталықтандырылған тіркеудің және ақпараттық жүйелерді интеграциялау арқылы ОТҚ мен қызметтерді жіберудің өзгерістері пысықталуда», – деп хабарлады Асқарбек Ертаев.

Сонымен қатар, әлеуметтік-техникалық сараптама қызметін енгізу мәселелері талқыланды.

«Әлеуметтік қорғау саласын дамытудың Ұлттық ғылыми орталығын трансформациялау аясында әлеуметтік-техникалық сараптама қызметін енгізу жұмыстары басталды. ҰҒО базасында ОТҚ жөндеу, қызмет көрсету, жұмыс жағдайында ұстау үшін әлеуметтік-техникалық қызмет ұйымдастырылды. 4 пилоттық өңірде (Абай, Павлодар, Қызылорда облыстарында және Шымкент қаласында) әлеуметтік – техникалық комиссия құрылды», – деп хабарлады вице-министр.

Жүргізіліп жатқан жұмыс шеңберінде мүгедектігі бар адамдарға берілетін жекелеген техникалық көмекші (компенсаторлық) құралдарға, арнаулы жүріп-тұру құралдарына әлеуметтік-техникалық сараптама ұйымдастыру және жүргізу қағидалары әзірленді. Сервистік цехта ОТҚ қажеттілігін міндетті бағалай отырып, ОТҚ-ны жалға беру, жөндеу және қызмет көрсету мәселелері пысықталуда.

ҰЕҰ-мен кездесуден кейін Асқарбек Ертаев азаматтарды жеке мәселелері бойынша қабылдады.

ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің ресми сайты

ЗАҢ АЯСЫНДА

ОБЛЫС ӘКІМІ АЗАМАТТАРДЫ ЖЕКЕ МӘСЕЛЕЛЕРІ БОЙЫНША ҚАБЫЛДАДЫ

Облыс әкімі Бейбіт Исабаев азаматтарды жеке мәселелері бойынша қабылдады. Кезекті қабылдауға жазылған үш тұрғын жер және тұрғын үй мәселелері бойынша жүгінді.

Сарқан қаласының тұрғыны, еңбек ардагері Н. Тазанова өзіне бір кездері пайға берілген жердің қазіргі даулы мәселесі жайлы баяндап, оны меншігіне қайтарып алғысы келетінін жеткізді. Мәселенің мәнісін анықтай келе, облыс басшысы бұл істің түбегейлі тек сот арқылы шешілетінін айтып, бұл ретте аудан әкімдігіне ардагер-

ге құқықтық жағынан кеңес беріп, заңдық тұрғыда қолдау көрсетуді тапсырды.

Сол сияқты қабылдауда баспана мәселесін көтерген талдықорғандық екі тұрғынға тұрғын үй қатынастары туралы заңның талаптары түсіндірілді.

Жетісу облысы әкімінің баспасөз қызметі

«АУЫЛ АМАНАТЫ» БАҒДАРЛАМАСЫ

2,5% НЕСИЕЛЕР АУЫЛ ТҰРҒЫНДАРЫНЫҢ ӘЛ-АУҚАТЫН АРТТЫРАДЫ

Ауыл шаруашылығы ел экономикасындағы басым салалардың бірі болып табылады. Ауылдық жерлерде Қазақстан тұрғындарының 38%-ы тұрады, бұл шамамен 7,6 млн. адамды құрайды. Кірістерді арттыру және жаңа жұмыс орындарын құру мемлекеттік саясаттың басым міндеттері болып табылады. Осыған байланысты, Президенттің тапсырмасы бойынша 2023 жылы іске қосылған «Ауыл аманаты» бағдарламасы көптеген адамдар үшін өз бизнесін бастауға, оны дамытуға, өз өңірінің дамуына үлес қосуға мүмкіндіктерін ашуда. «Ауыл аманаты» – «Қуатты өңірлер-ел дамуының драйвері» ұлттық жобасына кіретін бірегей жоба.

«Ауыл аманаты» бағдарламасы кәсіпкерлікті дамыту үшін, әсіресе мал шаруашылығы және ауыл шаруашылығы салаларында жеңілдікті кредиттер беру арқылы ауылдық жерлер мен шағын қалалардың тұрғындарын қолдауға бағытталған. Несиелер жылдық 2,5%-бен 5 жылға дейін, ал мал шаруашылығы саласындағы жобалар үшін 7 жылға дейін беріледі. Қарыздың ең жоғары сомасы 2,5 мың АЕК-ке дейін, ал ауыл шаруашылығы кооперативтерін дамыту үшін – 8 мың АЕК-ке дейін құрайды.

2025 жылы жаңа шағын несие беру-

ге және 8,1 мың жұмыс орнын құруға 50 млрд теңге қарастырылған. Рәсімдердің ашықтығын, өтінімдерді өңдеуді біріздендіруді және деректердің егжей-тегжейлі мониторингін қамтамасыз ететін микрокредиттеудің ақпараттық жүйесін енгізу жоспарлануда. Жүйе мемлекеттік деректер базасымен интеграцияланатын болады, бұл бағдарлама жұмысының тиімділігін арттырады және өтімді беру мен кредит алу үдерісін жеделдетеді.

2023-2024 жылдары Бағдарламаны іске асыруға республикалық бюджеттен 120 млрд теңге бөлінді. Бұл қаражат 107,9

млрд теңге сомасына 16,2 мыңнан астам шағын несие беруге мүмкіндік берді, 17,8 мың жаңа жұмыс орны құрылды.

Бағдарламаны іске асыру басталғаннан бері өңірлерде 540-тан астам ауыл шаруашылығы кооперативтері құрылды, олардың 537-сі 12,1 млрд теңге сомаға қаржыландыруды алды.

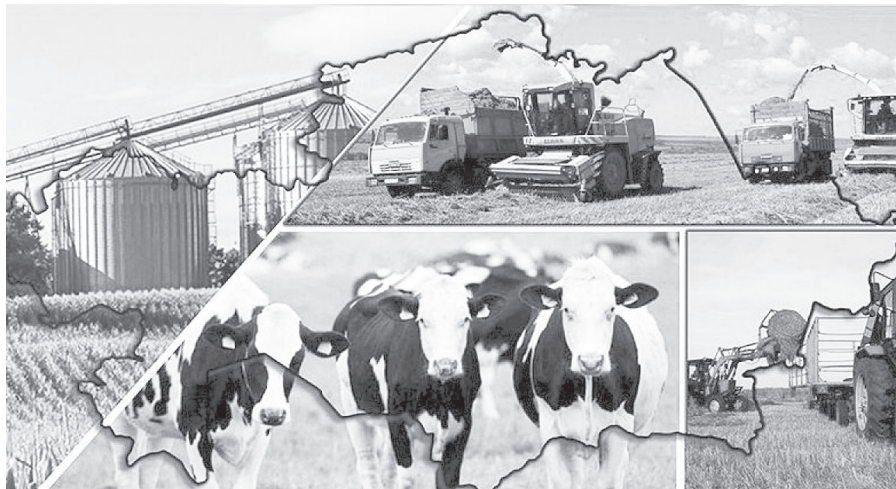
Бағдарламаның негізгі элементі облыс әкімдіктеріне қосымша бюджет қаражатын тартпай, кәсіпкерлікті дамыту және кірісті ұлғайту үшін ауыл тұрғындарының шағын несиегерге қолжетімділігін кеңейтуге мүмкіндік беретін револьверлік кредиттеу

тетігі болып табылады. Қарыз алушылар револьверлік әдіспен қайтарған қаражат есебінен қосымша 7 млрд теңге сомасына 1 мыңға жуық микрокредит берілді.

Бағдарламаны іске асыру басталғаннан бері қатысушылар 1,2 млрд теңге сомасына салық төледі. Ақтөбе, Түркістан және Жамбыл облыстары көшбасшы болып табылады.

Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша ауылдық елді мекендер мен шағын қалаларда тауарлық кредиттер беру тетігін іске асыру жөніндегі жол картасы бекітілді. Бұл тетік бизнестің әлеуметтік жауапкершілігі шеңберінде жүзеге асырылады, ал ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіруге арналған ауыл шаруашылығы жануарлары, жабдықтар, көшеттер және басқа да құралдар түріндегі тауарлық кредитті орта және ірі ауыл шаруашылығы бизнесінің өкілдері АӨК субъектілеріне және жеке тұлғаларға, оның ішінде жұмыссыздарға және кепілді мүлкі жоқ атаулы әлеуметтік көмек алушыларға беретін болады. Әрине, бұл құрал, сайып келгенде, ауыл халқының табысының өсуіне және жаңа жұмыс орындарын құруға ықпал етеді. Өңірлерде тауарлық несие ретінде 300-ге жуық жылқы, 1600 бас ірі қара және 4,5 мыңнан астам ұсақ мал бөлінген.

«Ауыл аманаты» бағдарламасы қуатты және дамыған ел құру жолындағы маңызды қадам болып табылады. Ауылдық аумақтарды дамыту, халықтың табысын арттыру және жұмыс орындарын құру Қазақстан экономикасын нығайтуға ықпал етеді. Өңірлер мен ауыл тұрғындарын қолдау бүкіл ел үшін қозғаушы күшке айналып, оның одан әрі өсуі мен дамуына ықпал етеді.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

ИНДУСТРИАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ –
ОСНОВА ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА

Сегодня область Жетісу – это новые возможности и огромный потенциал для выгодного вложения инвестиций. Какие инвест-проекты реализованы в 2024 году и какие заложены в план будущих лет, рассказал заместитель руководителя управления предпринимательства и индустриально-инновационного развития Еркнат Кажымуканулы.

Как сообщил Еркнат Кажымуканулы, по итогам прошлого года в области реализованы 49 проектов стоимостью 45,5 млрд тенге, с созданием 1231 рабочего места. Большая часть из них осуществлена в сферах сельского хозяйства, промышленности, транспорта и логистики и других.

К наиболее крупным проектам относятся Верхне-Басканская ГЭС 2, общей мощностью 13 МВт (ТОО «Baskanpower») и строительство комбината по добыче и переработке золотосодержащих руд (ТОО «Aksenger») в Саркандском районе, Город ремесленников в МЦПС «Хоргоос» (ТОО «INTERNATIONAL CASTLE») в Панфиловском районе и завод по производству промышленных аккумуляторов (ЧК «ASMA Industrial») в Талдықоргане, - отметил замруководителя.

В прошлом году объем инвестиций в основной капитал составил 522,3 млрд тенге, ИФО – 143,1% (2023 год - 356,7 млрд тенге); объем внебюджетных инвестиций – 394,2 млрд тенге, ИФО – 167,3% (2023 год - 230,2 млрд тенге). В этом году по плану (согласно декомпозиции МНЭ РК) ожидается 573,5 млрд (ИФО - 104,1%) и 430,5 млрд тенге (ИФО – 103,5%) соответственно.

Внешнеторговый оборот области со всеми странами за 11 месяцев 2024 года составил 2,4 млрд долларов США, в том числе экспорт - 172 млн долларов США, импорт - 2,2 млрд долларов США.

На 2025-2027 годы, по словам специалиста, в регионе запланирована реализация 128 проектов на общую сумму 2,6 трлн тенге с созданием 10,6 тыс. рабочих мест, из них в текущем году – 53 проекта на сумму 78,5 млрд тенге.

Основное внимание будет уделено нескольким крупным перспективным проектам, а именно строительству:

- индустриального парка «Казахстанско-китайский международный промышленный город» общей площадью 1000 га на 330 млрд тенге с созданием более 2 тысяч рабочих мест. В настоящее время ведутся земляные работы на 200 га и запущена бетонобетонная установка. Реализация I этапа проекта – 2023-2026 гг.;
- международного грузо-пассажирского аэропорта ТОО «SKYHANSА» мощностью 50 тыс. тонн грузов на 250 млрд тенге, с созданием 700 рабочих мест. Завершена разработка проекта технического задания на проектирование для разработки рабочего проекта;
- металлургического комбината ТОО «Консолидированная строительная горно-рудная компания» мощностью 860 тыс. тонн медного концентрата в год на 1,3 трлн тенге с созданием более 2 тыс. рабочих мест. Продолжается поэтапная работа по разработке ПСД по строительству дороги, линий электропередач газопровода, обогатительной фабрики, хвостохранилища и промышленной площадки с объектами инфраструктуры;
- завода по производству ветряных электростанций ТОО «Envision KKS» мощностью 2 ГВт ВЭУ в год/250 комплектов турбин в год, 1 ГВтч СНЭ в год/100 комплектов систем накопления и хранения электроэнергии в год на 21 млрд тенге с созданием 300 рабочих мест. В январе текущего года произведена закладка капсулы. На сегодняшний день ведется разработка ПСД.

Кроме этого, на базе действующего аккумуляторного завода ТОО «Кайнар АКБ» будет построен завод по производству промышленных аккумуляторов стоимостью 10 млрд тенге. Проектная мощность - 220 тыс. аккумуляторов в год, открытие новых рабочих мест - порядка 150. Также в городе Талдықоргане чилийской компанией ME Elemetal планируется строительство завода по производству мелющей среды (стальных шаров). Общій объем инвестиций в проект – около 42,5 млрд тенге. Ожидается создание до 100 новых рабочих мест. В рамках реализации проекта 6 марта этого года Группа KAZ Minerals и компания ME Elemetal уже подписали в Астане офтейк-контракт по поставке готовой продукции, - добавил спикер.

По его словам, реализация указанных проектов приведет к увеличению объема промышленного производства, что положительно скажется на валовом региональном продукте, обеспечит местное население рабочими местами и позволит снизить зависимость импорта от некоторой продукции.

К примеру, завод по производству ветряных электростанций ТОО «Envision KKS» предоставит возможность получить местное оборудование и запасные части ветряных электростанций, которые на сегодня импортируются из других стран; металлопрокатный завод ТОО «Steelers» позволит снизить импорт арматуры (53% всей продукции арматуры, согласно данным Агентства по защите и развитию конкуренции, импортируется Казахстаном извне); производство пакетированного кофе и чая ТОО «Empire Manufacturing Kazakhstan» позволит выпускать отечественную продукцию, которая также на сегодня завозится извне, - подчеркнул Еркнат Кажымуканулы.

Несомненно и то, что реализация проектов окажет положительный эффект в части налоговых поступлений в бюджет и внесет значительный вклад в экспорт и импорт региона. Так, по итогам 2024 года объем налогов составил 54,6 млрд тенге с ростом на 34,8% (в 2023 году - 40,5 млрд тенге). В текущем году ожидаемый объем налоговых поступлений - 55,7 млрд тенге.

А. ЖАНДОСҚЫЗЫ

СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО

ПОСЕВНАЯ ПЛОЩАДЬ В РЕГИОНЕ
ПРЕВЫСИТ 510 ТЫС. ГА

В области Жетісу продолжается подготовка к весенне-полевым работам. Общая посевная площадь сельскохозяйственных культур превысит 510 тыс. га, в том числе зерновые культуры составят 295,3 тыс. га, масличные - 89,7 тыс. га, сахарная свекла - 12,2 тыс. га, картофель - 6,8 тыс. га, кормовые культуры - 97,3 тыс. га и др. Об этом сообщил заместитель руководителя управления сельского хозяйства Бахтияр Шампииков.

В текущем году в рамках диверсификации ожидается сокращение посевных площадей пшеницы на 2,9 тыс. га, сахарной свеклы – на 1,5 тыс. га, кукурузы – на 1,1 тыс. га и увеличение посевов ячменя на 5,5 тыс. га, масличных культур – на 1,2 тыс. га, картофеля – на 309 га, овоще-бахчевых культур – на 268 га. К слову, посевные площади сладкого корнеплода сокращены, чтобы избежать прошлогодней ситуации с затянувшейся сдачей культуры на сахзаводы.

«В 2024 году, несмотря на намеченный план, крестьянские хозяйства дополнительно посадили сахарной свеклы на 1,5 тыс. га земли, вследствие чего было собрано большее количество урожая и мощностей заводов не хватило на их переработку. В этом году проведена разъяснительная работа с крестьянами, эти 1,5 тыс. га сокращены, и мы думаем, что корнеплод, полученный с запланированных 12,2 тыс. га, будет достаточен для наших двух заводов», - пояснил Бахтияр Шампииков.

Для успешного проведения посевной кампании подготовлено 52,1 тыс. тонн семян яровых сельхозкультур. Лабораторная проверка семян продолжается. На посев сахарной свеклы требуется 17,4 тыс. тонн семян, основной объем которых обеспечат Коксуский сахарный завод и СПК «Жетісу». Семена ими закуплены из Германии, Франции, Америки, Дании, оставшаяся часть которых доставлена в Алматинский аэропорт 24 марта.

Хозяйствам региона потребуется 58,8 тыс. тонн минеральных удобрений, в прошлом году этот показатель составил 49 тыс. тонн. На се-

годня крестьянскими хозяйствами закуплено 29,6 тыс. тонн или 50,4% минеральных удобрений. На складах Казфосфата, Казазота, Косагрокоммерца имеется 5,3 тыс. тонн удобрений.

Для обеспечения нормального проведения весенне-полевых работ аграриям будет выделено 5,5 тыс. тонн удешевленного дизельного топлива. На март предусмотрено 960 тонн дизельного топлива, из них 660 тонн уже доставлены, остальное количество будет завезено в течение двух дней.

В посевной будет задействовано 20,6 тыс. единиц техники, 100% спецтехники уже подготовлена к началу работ.

На проведение весенне-полевых работ в рамках программ «Кең дала-1» и «Кең дала-2»

в 2025 году предусмотрено 14,3 млрд тенге, из них 3,7 млрд тенге уже выделены. По словам руководителя отдела «Аграрной кредитной корпорации» Азамата Кашаганова, к ним на сегодняшний день поступило 195 заявок на сумму 4,8 млрд тенге, по 106 заявкам на сумму 3,0 млрд тенге финансирование уже выделено.

«Проблем с финансовыми средствами нет. Заявки рассматриваются с ноября прошлого года, с того же времени выделяются и деньги. Разъяснительные работы с земледельцами проводятся на постоянной основе. Добавлю, что крестьянские хозяйства теперь у себя в «личном кабинете» единой базы субсидирования будут вводить объемы посевов и полученного урожая. Если полученный урожай два года подряд будет низким, то на третий год крестьянское хозяйство может и не получить субсидии», - отметил Азамат Кашаганов.

В целом весенне-полевые работы ведутся в соответствии с планом, ход которого находится на постоянном контроле.

Алма УРАЗАЕВА

ИТОГИ РАБОТЫ

ПРОВЕДЕНО 89 АУДИТОРСКИХ
МЕРОПРИЯТИЙ

Департаментом внутреннего государственного аудита по области Жетісу в 2024 году проведено 89 аудиторских мероприятий. По их результатам общая сумма выявленных нарушений составила 13 511,7 млн тенге, в том числе: финансовые нарушения – на 6 318,0 млн тенге, нарушения процедурного характера - 7 193,7 млн тенге.

Из установленных сумм финансовых нарушений к возмещению подлежит 597,6 млн тенге, из которых возмещено 161,5 млн тенге; к восстановлению - 726,3 млн тенге, из них вос-

становлено 297,5 млн тенге и отражению по учету – 4 994,1 млн тенге.

По итогам проведенных 23 аудитов соответствия законодательству о государственных закупках охвачено 55 процедур государственных закупок на общую сумму 1 098,0 млн тенге, в которых выявлены нарушения законодательства о государственных закупках, в том числе повлиявшие на итоги по 51 процедуре на сумму 1 081,6 млн тенге.

В целях устранения выявленных нарушений и рассмотрения ответственных лиц, допустивших их, объектам аудита направлено 87 предписаний, из них исполнено 72 предписания, по 4 материалам возбуждены уголовные дела.

В 2024 году по требованию прокуратуры работники департамента привлечены к проверкам в качестве специалистов, по которым составлено 33 заключения и установлены нарушения на общую сумму 679,6 млн тенге.

Кроме того, в целях повышения прозрачности управления средствами и оперативного выявления возможных нарушений в режиме реального времени проведен онлайн мониторинг выплаты заработной платы, по итогам которого по 24 рисковому платежам на 23,0 млн тенге нарушения не подтверждены, по 4 рисковому платежам на 3,4 млн тенге направлены уведомления на устранение нарушения.

Ж.ШАЙМЕРДЕНОВ,
руководитель отдела планирования,
анализа, отчетности и контроля качества

Жаңашылдық пен жасампаз рухтың жаршысы

Наурыз мерекесі - тағылымдық мәні зор жалпыхалықтық мейрам. Рухани байлығымыз бен ұлттық колоритіміздің айқын көрінісі. Міржақып Дулатұлы «Мұсылман жұрттарына ортақ, жылына екі рет келетін Ораза, Құрбан айттарын есепке алмағанда, бізде жалғыз мейрам бар, ол – Наурыз. Қыс бойы ақ кебінін жамылып, өлім төсегінде жатқан табиғаттың, жанды-жансыздың тірілуі кімнің болса да, көңіліне шаттық беретіні анық болса, тіршілік жағынан қыстың өтуіне, жаздың жетуіне қазақтан артық тілектес, қазақтан артық қуанатын ел жоқ деуге саяды»-деп мейрам мәртебесін айшықтайды.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев «Өз-Наурыз – жаңашылдық пен жасампаз рухтың жаршысы. Осы күндері Жер-ана қайта түлеп, тіршілік атаулы түгел жанданады. Тағылымы мол бұл мереке – жаңару мен жаңғырудың, адам мен табиғат арасындағы үндестіктің, келісім мен татулықтың алтын арқауы. Халқымыз қашанда жыл басын ізгі ниетпен, үкілі үмітпен, ақ жарма тілекпен қарсы алады» – деген болатын. Жыл басы Талдықорғанда айрықша сән-салтанатпен аталып өтілді. Осы күні Талдықорғандағы

«Жастар» саябағы маңында киіз үй тігіліп, салт-дәстүр көрсетілді, спорттық жарыстар, палуандар арасында қазақ күресінен «Талдықорған барысы» жарысы, қазақ халқының және облыста тұратын өзге де ұлт пен ұлыстардың этно-мәдени көрмесі, «Шеберлер ауылында» қала кәсіпорындарының қатысуымен «Қазақстанда жасалған» көрме-жәрмеңкесі ұйымдастырылды. Сахнадағы мереке облыс әкімі Бейбіт Исабаевтың құттықтауымен басталды. Облыс әкімі өз сөзінде соңғы жылдары Наурызды халықты біріктіретін, қоғамды ұйыстыратын ортақ құндылық ретінде орнықтыруға баса назар аударылып отырғанын атап өтті. Елімізде Наурызды тойлау он күнге созылғанын, сөйтіп мейрамның ауқымы кеңейіп, мәні тереңдей түскенін тілге тиек етті. «Наурыз мерекесі – бізге мыңжылдықтардан мирас болған халқымыздың айрықша мұраларының бірі. Наурызды мерекелеу аясында облысымыздың түкпір-түкпірінде 230-дан астам сан түрлі іс-шара өткізілуде. Наурыз күндері 5 мыңға жуық ағаш отырғыздық. Көмекке мұқтаж жандарға қайырымдылық акциялары ұйымдастырылды. Мұндай шаралар жыл бойы үздіксіз жалғасып келеді. Бұл – біздің Жетісу халқының ынтымағының айқын көрінісі», - деді Б.Исабаев. Айта кетейік, мерекелік шараларда быыл мерейтойы аталып өтілетін тарихи тұлғалардың еңбегі кеңінен дәріптелді. «Бақтыбай Жолбарысұлы ауылы», «Шоқан Өлханов ауылы», 180 жылдығына орай «Абай Құнанбайұлы ауылы», 120 жылдығына орай «Қанабек Байсейітов ауылы», 95 жылдығына орай «Әнуар Өлімжанов ауылы», 80

жылдығына орай «Жұматай Жақыпбаев ауылы» және «Құман Тастанбеков ауылы» тігіліп, онда көрнекті тұлғалардың өмірі мен елге сіңірген еңбегіне арналған көрмелер ұйымдастырылып, театрландырылған көріністер қойылды. Сонымен қатар Қазақстан халқы Ассамблеясының 30 жылдығына орай «Достық ауылы» киіз

үйінде ұлт пен ұлыстар достығы кеңінен айшықталды.

Ақмарал Әстай, қала тұрғыны:

– Тарихы тереңнен бастау алып, ұлтымыздың ұйытқысына айналып, еліміздің болмысын айшықтайтын төл мереке – өз-Наурыз құтты болсын! Жыл басы дана халқымызда қай кезде де еңсесі биік елдіктің, іргесі сәгілмес бірліктің, ырыс пен ынтымақтың мерекесі болып келген. Көктемгі жалаңарудың, ақ пейіл мен татулықтың нышаны, өткенді саралап, болашағымызды болжайтын ерекше кезең. Біз әр күніміз өсу мен даму үшін мүмкіндік туғызатын, ырыс-берекеміз нығайған, жастары жалын қанатын кеңге жайған елде өмір сүріп отырмыз. Барлық игілікті істер табыспен аяқталып, жемісті еңбек тек қана қуаныш әкелсін. Еліміз өркен жайып, Наурыз баршамызға ынтымақ пен сәттілік алып келсін! Бастысы, Отанымызға – береке, халқымызға – игілік, мемлекетімізге – молшылық, әр шаңыраққа бақыт пен шаттық тілеймін.

Назерке ӘДІЛБЕКОВА

ТАТУЛЫҚТЫ ТУ ЕТКЕН – « НАУРЫЗ – КЕРУЕН »

21 наурыз – «Ынтымақ күні» облыс орталығы Талдықорған қаласында ерекше салтанатпен аталып өтті. Бұл күннің идеясы-жалпы халық бір-біріне деген сый-құрметтерін арттырып, татулық пен бірлік насихатталды. «Наурыз-керуен» шарасына облыс бойынша 3200-ден аса адам қатысты.

Қазақ халқы ежелден береке-бірлігін бекемдеп, ынтымағы мен татулығын ту еткен дана халық. Сондықтан бұл күн халқымыз

үшін айрықша мәнге ие болмақ. «Самарқанның көк тасы», «тәңірлік тасы», «Самарқанның көк тасы еріген кез» деген сөздер өткен өмірдің табиғи бейнесін, оның көріністерін бойына сыйдырып тұр. Күн мен түннің теңесетін шағы, қыстан қысылмай шыққан елдің бірін-бірі көрісуі қуанышты сәтке баланған. Талдықорғанның орталық алаңынан жылжи отырып, көш-керуенде түйеге, ат арбаға мінгендер, салт аттылар, жаяу жүргендер – ұлттық киім киген жалпы саны 1200-ден астам адам «Жастар» саябағына бет алды.

Көш керуеннің құрамында еңбек ардагерлері, мәдениет қызметкерлері, зиялы қауым, жұмысшы мамандықтар иелері, этномәдени және жастар бірлестіктерінің өкілдері, спортшылар, құсбегілер, итбегілер, еңбек ұжымдары, қала тұрғындары болды.

Керуенге қатысушылардың арасында А.Мүсірепов те бар:

– «Жастар Ассамблеясы» филиалының мүшесімін. Бүгін Наурыз керуенінің құрамында Мемлекеттік Туды ұстап жүру

мәртебесі маған тигеніне шын жүректен қуандым. Орталық алаңнан «Жастар» саябағына дейін Туымызды тік көтеріп алып жүреміз. Наурыз – ұрпақтар сабақтастығын жалғайтын ерекше мерекеміз. Сондықтан оған атсалысу – ортақ міндет.

– Наурызға арнайы дайындалып, қазақша киімімізді киіп, орталық алаңға келдік. Ұлттық дәстүріміз ұлықталатын сәт осындай шаралардан көрінеді. Жыл сайын ұжымымызбен Наурыз мерекесінен қалмаймыз. Қазір салт-дәстүріміз жаңаша жаңғырғанын көріп қуанып тұрмын. Алаңға немерелеріммен келдім. Олар да осындай салтанатты көріп, өнеге алсын, - деп ойын білдірді қала тұрғыны А.Сүлейменова.

Орталық алаңда керуенді Д.Рақышев атындағы филармонияның М.Төлебаев атындағы халық аспаптар оркестрі ұлттық әуендермен шығарып салса, оларды «Жастар» саябағында «Жетісу сазы» фольклорлы-этнографиялық ансамблі жыр шашумен қарсы алды. Іс-шара концерттік бағдарламамен жал-

ғасты. Ата-бабаларымыз үлкен мен кіші арасындағы сыйластықты, кешіріммен қарауды, ұрпаққа өнеге болатындай іс істеуді, даналық пен ұлағаттылықты ұстанған. Мұсылмандар 21 наурыз күнгі түнде Қызыр (Қыдыр) баба келеді деп сенген. Жаңа жылға, жаңа күнге, жаңа таңға көрісіп, жаңа нұрға шомылған халық бұл түнді «Қызыр түні» деп те атаған. Яғни «ырыс түні». Сондықтан ертедегі адамдар бұл түні ұйықтамай Жаратқанға құлшылық жасап, ырыс пен береке, ынтымақ пен бірлік тілеген. Ұлыстың ұлы күні Қыдыр баба әр шаңыраққа келіп, ырыс-дәулет сыйлайды деген ұғым қалыптасқан. «Жастар» саябағына жеткен керуенді желмаяға мінген Қыдыр баба бастап келді. Жиналған жұртшылыққа ақ батасын берді. Жасқа жас қосылып, жуанның жіңішкеріп, ұзынсары келген шақта тойланар Наурыздың онкүндігі өнерпаздардың мерекелік концертіне ұласты.

Данагүл ӘНУАРБЕКҚЫЗЫ

МЕРЕКЕ АЙШЫҒЫ ӘЗ-НАУРЫЗ АУЫЛДАРДА ТОЙЛАНДЫ

Талдықорған төрінде әз-Наурыз мейрамы Өтенай және Еркін ауылдық округтерінде тойланды. Қала әкімі Ернат Бөзіл ауыл тұрғындары мен қонақтарын айтулы күнмен құттықтап, ақжарма тілегімен жалғады.

Ұлыстың ұлы күнін атап өтуге келген ауыл халқының көңілдері де шат-шадыман. Әуелеген ән айтылып, күмбірлеген күй шертілді.

Ауыл жұртшылығы бір-біріне ақжарма тілектерін айтып, наурызкөжеден дәм татып, түрлі ұлттық спорт түрлерінен сайыстар өтті. Салтанатты шара «Талдықорған әуендері» ансамблінің өнерпаздары және бүлдіршіндердің мерекелік концерттік бағдарламасына ұласты.

ЖҰМЫСЫ
МАМАНДЫҚТАРЫНЫҢ
ЖЫЛЫ

«ҚАЙНАР АҚБ»: 150 ЖАҢА ЖҰМЫС ОРНЫ АШЫЛМАҚ

Талдықорған қаласының әкімі Ернат Бөзіл қаламыздағы ең ірі кәсіпорындарының бірі «Қайнар АҚБ» ЖШС-нің өндірісін кеңейту жұмысының барысымен танысты.

Қала басшысы кәсіпорынды аралап, атқарылып жатқан жұмыстармен танысып, алдағы жоспарларын көріп, жұмыстарына сәттілік тілеп, мемлекет тарапынан барынша қолдау көрсетуге әзір екендігін жеткізді.

ЧЕЛЛЕНДЖ

БІРНЕШЕ КҮЙ ШЕРТІЛДІ

Наурыз мерекесіне орай өткізілген «Күй күмбірі» республикалық домбырашылар челленджіне 26 мыңнан астам оқушы мен колледж студенттері, педагогтер мен ата-аналар қатысып, олар бірігіп бірнеше күй тартты. Бұл туралы облыс әкімінің баспасөз қызметіне сілтеме жасап хабарлаймыз.

«Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасы аясында ұйымдастырылған челленджде Құрманғазы

Айта кетсек, аталмыш кәсіпорын өзінің жаңа қосалқы өндіріс ошағын іске қосқан жағдайда жылына стационарлық аккумуляторлық батареялардың 100 мың данасын шығармақ.

Сонымен қатар, кәсіпорын қосымша тағы 150 жаңа жұмыс орнын ашпақшы.

Кәсіпорынның жаңа өндірісін іске қосу мерзімі ағымдағы жылдың екінші тоқсаны деп жоспарлануда.

Сағырбайұлының «Балбырауын», «Адай» және Әбдімомун Желдібаевтің «Ерке сылқым» күйлері орындалды.

Талдықорған қаласындағы музыкалық шарада 300 домбырашы Оқушылар сарайының маңындағы алаңға жиналып күй тартты.

Іс-шара қазақ халқының ұлттық аспабы домбыраны, ұлттық құндылықтарды насихаттау мақсатында өткізіліп, оған 8 аудан мен 2 қаладан бір мезетте 26 мыңнан астам домбырашы қатысты.

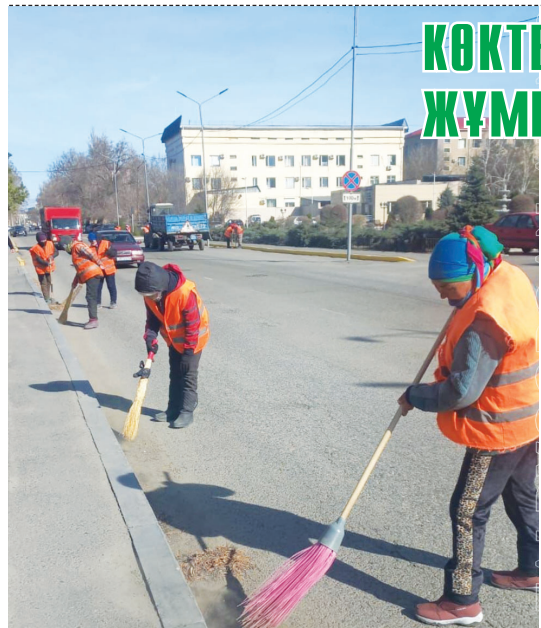

ТАЛДЫҚОРҒАНДАҒЫ «ТАЗАРУ» ЖАЛПЫҰЛТТЫҚ СЕНБІЛІГІ

Наурызнаманың 10 күнжігінің соңғысы тазалыққа бағытталған. Осыған орай облыс орталығында сенбілік өтіп, тазалық акциясы ұйымдастырылды. Оған Талдықорғандағы бірқатар мекеме өкілдері, қаланың коммуналдық қызметі мен еріктілерден жасақталған 1000-ға жуық адам қатысты.

Шараға 10-нан аса техника тартылып, қала аумағындағы саябақтар мен скверлер күл-қоқыстан тазартылды. Тазалық шарасы аясында 5 саябақ, 40

скверде тазарту жұмыстарымен қатар ағаштарды өктеу, арықтарды тазарту және құс ұясын ілу секілді игі істер атқарылды.

КӨКТЕМГІ САНИТАРЛЫҚ ТАЗARTY ЖҰМЫСТАРЫ БАСТАЛДЫ

Көктем айының басталуымен Талды қаламыздың коммуналдық қызметі қаланы ауқымды санитарлық тазалауға кірісті. Мәселен, көпірлер, ескерткіштер, тротуарлар, жол белгілері, аялдамалар жуылды, скверлер, саябақтар, арық жүйелері қоқыстардан тазартылуда.

Қазір арнайы техниканың және коммуналдық мекеме қызметкерлерінің көмегімен жол жиегі, тротуарлар мен жол жабындарын инертті материалдардан тазалау жұмыстары басталды.

Іс-шараға 35 арнайы техника бірлігі және 200-ден аса дала еңбеккерлері жұмылдырылды.

Айта кетейік, сәуір айынан бастап қаламызда жалпықалалық сенбіліктер ұйымдастырылып, өзен маңайы да күл-қоқыстан тазартылмақ.

(Қала әкімінің баспасөз қызметі материалдары негізінде дайындалды)

МӘДЕНИЕТ ӨНЕР – ЖҮРЕКТІҢ ІСІ

«Өнер – дүние тұрғанша тұратын ерекше құбылыс. Білектің емес, жүректің ісі». Жыл сайын 27 наурызда барша сахнагерлер кәсіби мерекелерін атап өтеді. Б.Римова атындағы драма театры облысымыздағы айрықша орны бар, өзіндік тарихы бар өнер ордасы. Сондықтан, бұл тек актерлардың ғана емес, күллі халықтың мерекесі деуге болады. Осы орайда театр қызметкерлері төл мейрамына орай баспасөз мәслихатында жаңалықтарымен бөлісті.

Жиын барысында театр директоры Ерлік Жуасбек «Биыл – Бикен Римова атындағы Талдықорған драма театры үшін ерекше жыл. Біз еліміздің мәдени-өнер кеңістігінде өз орнын қалыптастырған театрдың 50 жылдық мерейтойын атап өткелі отырмыз. Бұл – жарты ғасырлық тарих, өнер жолындағы үлкен белес. Бұл айтулы датаны жоғары деңгейде атап өту мақсатында бірқатар маңызды іс-шаралар ұйымдастырылмақ. Атап айтар болсақ BIKEN FEST III халықаралық театр фестивалі өтеді. Бұл фестиваль отандық және шетелдік театрлар арасында шығармашылық байланыс орнатуға, театр өнерін дамытуға тың серпін беріп келеді. Күз айларында театр ардагерлерінің мерейтойлық апталығы өтеді. Осы апталық аясында театрдың дамуына зор үлес қосқан ардагер актерлерімізді құрметтеп, өнердегі жолын дәріптемекпіз. Мерейтой аясында біз үшін аса маңызды қадамдардың бірі – театрға академиялық мәртебе беру туралы біз ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігіне өтінім жібердік. Бұл мәртебе театрдың өнер саласындағы биік дәрежесін мойындап, әрі болашақ даму жолында жаңа мүмкіндіктер ашар еді»-деді. Айта кетейік, өнер ұжымы жуырда «Беу, қыздар-ай» комедиясын жетісулық көрермен назарына ұсынбақ. Сонымен қатар, жылдың соңына дейін Фагит Мүсіреповтің «Қозы Көрпеш – Баян сұлу» драмасын қайта жаңғыртып, жаңа буын әртістермен сахналауды жоспарлап отыр. Ерлік Тілеуқұлұлы «Бұл – 50 жыл бұрын театрымыздың шымылдығын ашқан алғашқы спектакль еді. Сол себепті оның жаңартылған нұсқасы біздің мерейтойымызға үлкен сый болмақ»-деп атап өтті. Сондай-ақ, сәуір айында Н.Бекежанов атындағы Қызылорда облыстық академиялық қазақ драма театрының 90 жылдығына орай ұйымдастырылар «Сырдың Сәбирасы» I Халықаралық театрлар фестиваліне қатысады.

Назерке ӘДІЛБЕКОВА

ҚҰНДЫЛЫҚ ҰЛТТЫҚ КИІМ – ҰЛТ БЕЙНЕСІ

«Ең әдемі киім – ұлтыңның киімі» - деген ұлы ағамдар. Сан ғасырлар бойы ұрпақтан-ұрпаққа мұра болып келе жатқан ұлттық киімдер әлі де өз құндылығын жоғалтпау бүгінге трендке айналып келеді. Наурызнаманың он күнжігі аясында «Ұлттық киім күні» еліміз бойынша былтырдан бері екінші рет тойланып отыр.

Осы орайда, Жетісу облысының Мұхамеджан Тынышбайұлы атындағы тарихи-өлкетану музейі «Ұлттық киім – ұлт бейнесі» тақырыбында көрме құрды. Көрмеге жалпы саны 40-қа жуық экспонат қойылды. XIX ғасырдан жеткен ер адамдарға арналған түлкі жағалы сең-сең ішік, қой терісінен жасалған ішік, қасқыр ішік, пұшпақ ішіктермен қатар сең-сең тымақ, қаракөл тымақ, түлкі тұмақ, актриса, Қазақ КСР-нің халық әртісі Бикен Римованың сахналық киімдері қойылды. Сондай-ақ, талдықорғандықтар қараған кезде көздің жауын алатын «Қасаба» тігін фабрикасынан шыққан замауи кимешек түрлері де көпшілік назарына ұсынылды.

Жалпы қазақ кимешегінің тарихи, философиялық, тәрбиелік мәні өте зор. Әр кимешекке қарап әйел адамның жас мөлшерін, абыройын, дәрежесін, шыққан тегін, әулетін, тіпті қанша құрсақ көтергенін бағамдауға болған. Сондай-ақ, киелі кимешектің ана мен бала денсаулығы, тазалығы үшін де маңызға ие.

Шара барысында қазақ кимешегін насихаттап жүрген журналист, Жетісу облыстық мәслихатының депутаты Гүлназ Мұстафа кимешекті киелі деп санайтынын, көпшілік қызығушылықпен қарайтынын айтты.

Қазақтың ұлттық киімдері өз ерекшелігімен, сәнімен және функционалдығымен жоғары бағаланады. Әрбір киімнің артында терең мәдени мағына, тарих және рухани құндылықтар жатыр.

Қалқаман АБДРАХМАНҰЛЫ,
ақын, журналист, Жетісу облысының
Мұхамеджан Тынышбайұлы
атындағы тарихи өлкетану музейінің редакторы

Наурыз мейрамының қарсаңында Жеңістің 80 – жылдығына орай ҚР Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Жетісу облысы бойынша департаментінің бастамасымен еріктілер кеңесінің консультативтік кеңесші тобы Талдықорған қаласында тұратын тыл ардагерлерінің шаңырағында болып қайтты.

Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Жетісу облысы бойынша департаментінен Ержан Нұржанұлы, Жетісу облысы жұмыспен қамтуды үйлестіру және әлеуметтік бағдарламалар басқармасының басшысы Ермек Мизамбаев, қалалық жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар бөлімінің басшысы Мәди Шәкенов тыл ардагерін құттықтады.

Ең алдымен тыл ардагері, 92 жастағы Владимир Хлебниковтың шаңырағына барды. Қария келген қонақтарға соғыстан кейінгі қиыншылықтар, еңбек жолы турасында айтып берді. Темірден түйін

МЕРЕКЕ ҚАРСАҢЫНДАҒЫ КЕЗДЕСУ

Биыл адамзат тарихындағы ең қасіретті екінші дүниежүзілік соғыстың аяқталғанына 80 жыл толады. Жеңіс оңайлықпен келген жоқ.

Соғыс кезінде Қазақстан тылдың негізгі тірегіне айналғандығы белгілі. Сол ауыр жылдар қазақстандықтардың еңбегі, шыдамы мен бірлігін сынға салды. Еңбектеген баладан, еңкейген қартқа дейін «Майдан үшін, Жеңіс үшін» - деп тер төкті. Соғыс балалары атанған бүгінгі қарияларға балалық болмады.

түйген ұста қаладағы ірі кәсіпорындарда, мәселен, нан комбинатында ұзақ жыл жұмыс жасаған. Бүгінде қария әлеуметтік қызметкер Гүлмира Құрманғалиеваның қарауында. Тыл ардагері ас-суын дайындап, үйдегі шаруаларына қолғабыс етіп жүрген әлеуметтік қызметкерге алғысын білдірді.

Мұнан кейін тыл ардагері Брянцева Марина Михайловнаның тұратын үйіне барып, мерейлі мерекелерімен құттықтады. Марина апаны да әлеуметтік қызметкер

Аида Дүйсебекова қарауына алған. Қажетті дәрі-дәрмегін, азық-түлігін жеткізіп беріп тұрады.

Жалпы айтқанда, тыл ардагеріне де Жеңістің мерейтойына орай әлеуметтік төлем жасалып, төсбелгі табысталмақ.

Ержан Нұржанұлы: «*Ардагерлердің жанқиярлығы мен қажырлы еңбегін ұмытпау – біздің қасиетті борышымыз. Олар өздерінің еңбектегі ерліктерімен болашақ ұрпаққа бейбіт өмір сыйлады. Мұндай кездесулер – маңдай терін бейбіт өмір үшін төккен жандарға алғысымызды білдірудің жарқын көрінісі. Оларды құрметтеп, жас ұрпаққа үлгі етуіміз керек.*»

Наурыз мейрамы қарсаңындағы кездесу ұрпақтар сабақтастығына айналды. Қонақтар ардагерлермен емен-жарқын тілдесіп, сый-сияпаттар табыстады. Өнерпаздар әндерімен ардагерлер көңілін көтерді.

Ел қорғаған, қол бастаған батырларын, ақылы дария, сөз көсемі қарттарын қадірлеу – қазақтың қанына әлімсақтан сіңген қасиет.

Ал ардагерлерге құрмет көрсету, тағзым ету қашанда парыз. Биыл Жеңістің 80 жылдығы аталып өтуде. Осы амаулы күнге орай кезінде облысқа да, қалаға да еңбегімен елеулі болған адамдарды ұмытпауға тиіспіз.

Оспанбек Боранбаев 1923 жылы 12 мамырда Сарқан ауданы Шатырбай ауылында дүниеге келген. Жастайынан еңбекке араласып, колхозда есепші болып бастаған Оспанбек Боранбайұлы жоғары білім алуы мақсат тұтады.

АРДАГЕР ЕСІМІ ЕЛ ЕСІНДЕ

1967 жылдың сәуірінен 1980 жылдың шілдесіне дейін Талдықорған облысының мал бордақылау және мал дайындау облыстық трестінің директоры, Үштөбе қаласындағы ауылшаруашылығы өнімдерін дайындау жөніндегі инспектор, Талдықорған облыстық кооперативтік саудасының бастығы.

1980 жылдың шілдесінен 1983 жылдың мамырына дейін - "Талдықорған-сельстрой" тресті оқу комбинатының директоры.

Оспанбек Боранбаев қай жерде және қандай лауазымда жұмыс істесе де, оған

адам болды.

Ардагерлердің әлеуметтік-тұрмыстық мәселелерін шешуге, пәтерлерге құжаттарды ресімдеуге, телефон орнатуға, көлік құралдарын сатып алуға, демалуға жолдамалар алуға, отын, өнеркәсіптік және азық-түлік тауарларын, дәрі-дәрмек сатып алуға, стационарда емделуге, бау-бақшалық учаскелер бөлуге және т.б. көп көңіл бөлінді.

Қала басшылығының қолдауымен сол жылдары қаланың 20 азық-түлік дүкендерінде ҰОС ардагерлеріне арналған бөлімдер ашылды және Шевченко көшесінде өнеркәсіптік тауарларды сататын дүкен ашылғандығы елдің есінде шығар. «Әр ардагерге жету» - бұл кеңес қызметкерлеріне қойылатын талап болды.

Жастарды майдангер әкелердің дәстүрлеріне, елжандылыққа тәрбиелеу, қаланың оқу орындарымен (мектептер, КТУ, техникумдар, пединститут) тығыз байланыс болып, түрлі кездесу өткізу дәстүрлі жүргізілді.

О.Боранбаев майдангерлермен тұрақты байланыста болды. 1986 жылы Тбилиси қаласында "Майдан даңқы" мемориалдық кешенінің ашылу салтанатына Қазақстандық делегация құрамында болып кездесуге қатысты.

1992 жылы Волгоград қаласында фашистік әскерлердің Еділ жағасында жеңілуінің 50 жылдығына арналған Волгоград алғашқы ардагерлер ұйымының шақыруымен кездесуге барып қайтады. Оспанбек Боранбаев бірнеше рет қалалық, аудандық, облыстық халық депутаттары кеңесінің депутаты болып сайланды.

Ұлы Отан соғысы ардагерінің өңірінде II дәрежелі Отан соғысы мен Құрмет белгісі ордендерімен қатар «Ерлігі үшін», За Победу над Германией в ВОВ 1941-1945 гг; 1941-1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысындағы ерен еңбегі, 1941-1945 жылдардағы Ұлы Отан соғысындағы Жеңістің мерейтойлық медальдары үшін (Жеңістің 20 жылдығы – Жеңіске 55 жыл), КСРО Қарулы күштеріне 60 жыл; КСРО Қарулы Күштеріне 70 жыл т.с.с төсбелгілері жарқырайды. Мерейтойлық күндерге облыстық комитеттің, партияның қалалық комитетінің, облыстық атқару комитетінің, қалалық атқару комитетінің грамоталарымен қоса, облыс әкімінің Құрмет грамотасы мен Қазақстан Республикасы Президентінің Алғысын да алған еді. Отбасында аяулы әке болған Оспанбек ата жұбайы Қазыбаева Күлбарам апа екеуі 7 бала өсіріп, тәрбиеледі. Барша апа да тылда майдан үшін атсалысқан. Жетіжылдық мектепті аяқтағанда сұм соғыс басталады. Содан аналарына көмек беріп, ұршық иіріп, қолғап тоқыды. Оны майданға жөнелтіп отырды. Бұл жұмыс майшамның жарығымен жасалатын. Қарттар мен балалар қалған ауылда техника тілін білетін маман болмады. Үштөбеден механизаторлар курсы оқып, колхоз жұмысына араласты. 1945 жылы соғыстан аяқталған соң Оспанбек атамен отбасы құрып, екеуі балаларын өсіріп, немере тәрбиесіне үлес қосты.

Ұлы Отан соғысына қатысушы әрі еңбек ардагерінің ерен ерлігі мен қажырлы еңбегі ешқашанда ұмытылмайды. Жас ұрпаққа үлгі-өнеге.

Бетті дайындаған:
Данагүл МӘКЕН

данына келді.

Майданнан оралғаннан кейін "Ағарту" ұжымшарының жеті жылдық мектебінің директоры болып жұмыс істеді, ал 1945 жылғы 15 маусымда Сарқан аудандық партия комитетінің аппаратына ұйымдастыру бөлімінің меңгерушісі болып жұмысқа ұсынылды.

1947 жылдың қыркүйегінде облыстық партия комитетінің жолдамасы бойынша 2 жылдық республикалық жоғары партия мектебіне тыңдаушы болып түсіп, оны 1949 жылы үздік бітірді.

1949 жылдан 1952 жылға дейін Алматы облысы партия обкомының партия, кәсіподақ, комсомол органдарында нұсқаушы, бөлім меңгерушісінің орынбасары болып жұмыс істеді.

Ол партиялық және саяси білімді тарату қоғамының толық мүшесі болды, дәрістер мен баяндамалар оқып, газеттер мен журналдарға көптеген мақалалар жазды, радиода сөйледі.

1952 жылдың маусым айынан 1954 жылдың маусым айына дейін Текелі қалалық партия комитетінің 2-ші хатшысы, Алматы облыстық радио комитетінің редакторы. Ал, 1954 жылдың маусымынан Сарқан аудандық партия комитеті ұйымдастыру бөлімінің меңгерушісі, 2-ші хатшысы, 1960 жылдың наурызынан Алақол ауданының ауылшаруашылығы өнімдерін дайындау жөніндегі бас инспектор, 1962 жылдың сәуірінен – Сарқан ауданының ауылшаруашылығы басқармасының орынбасары, бастығы.

Сондықтан да, Абай атындағы мемлекеттік педагогикалық институтын, КОКП ОК жанындағы республикалық жоғары партия мектебін, Талдықорған зооветеринарлық техникумын бітіреді.

1940 жылы Қапал педагогикалық училищесін бітіріп, мұғалім болып жұмыс жасай бастағанда сұм соғыс тұтқиылдан басталды. 1942 жылдың шілдесінде Сарқан аудандық әскери комиссариатынан Кеңес әскері қатарына шақырылады. Алдымен Башқұрт АССР Стерлитамак қаласындағы Рига әскери-жау әскер училищесінің курсанты болып қабылданды. Қысқа мерзімді командирлік курстарды аяқтағаннан кейін гвардиялық мотомеханикаландырылған корпус (Дон майданы) қолбасшысының қарамағына жіберіледі.

Келгеннен кейін корпус штабы бастығының бұйрығы бойынша майдандағы армия құрамына командир әскери жүктері бар автомашиналардың қалыпты қозғалысын қамтамасыз ету үшін тылға (майданның алдыңғы шебінен 40-60 км), 3-гвардиялық мотомеханизацияланған бригада құрамына 120 мм миномет батареясына жіберілді.

Ростов облысы, Донбасс, Украина қалалары мен ауылдарын азат ету, Сталинградты қорғау бойынша ұрыстарда ерекше көзге түсті.

Қиян-кескі шайқастардағы қырағы мен батылдығы ескерусіз қалған жоқ. Оспанбек Боранбайұлы "Ерлігі үшін" медалімен және "Үздік минометші" төсбелгісімен марапатталды. Оның бригадасы мүшелерінің ерліктері фотосуреттерімен «В бой за Родину» газетіндегі мақалаға арқау болыпты. 1943 жылы КОКП қатарына қосылып, батарея парторгы болды.

Бұл бригада құрамында 1944 жылдың қазан айына дейін гвардия аға сержанты шенінде командир болды.

1944 жылдың желтоқсан айының соңында корпус артиллериясы бастығының бұйрығымен Ульяновск қаласындағы броньды танк училищесіне жіберілді, бірақ денсаулығына байланысты қабылданбады.

Ульяновск қаласындағы облыстық қоныс аудару пунктін оны Ульяновск облыстық әскери комитетінің қарамағына жіберді, онда ол Ульяновск облысының Корсун ауданындағы жетіжылдық мектептің әскери жетекшісі ретінде 1945 жылдың қаңтар-ақпан айларында әскерден босатылды.

1945 жылдың наурыз айында туған елге, Талдықорған облысының Сарқан ау-

ПРОФИЛАКТИЧЕСКАЯ ДЕЗИНФЕКЦИЯ

Каждое лечебно-профилактическое учреждение обязано соблюдать правила режима дезинфекции. Дезинфекция является неотъемлемой частью любой медицинской деятельности.

Целью дезинфекции в лечебно-профилактических учреждениях является профилактика возникновения и распространения инфекций, связанных с оказанием медицинской помощи. Задача дезинфекции: разрыв путей передачи возбудителей инфекционных заболеваний от источников инфекций к восприимчивым людям (от инфекционного больного к его окружающим).

Профилактическая дезинфекция проводится в ЛПУ (местах вероятного скопления возбудителей инфекций).

РАЗЛИЧАЮТ 3 ФОРМЫ ПРОФИЛАКТИЧЕСКОЙ ДЕЗИНФЕКЦИИ:

Плановая – проводится при отсутствии эпидемиологических показаний с целью уменьшения микробной обсемененности объектов, предупреждения распространения микроорганизмов в окружающей среде, освобождения помещений лечебных учреждений от членистоногих (дезинсекция) и грызунов (дератизация). При этом проводится обеззараживание всех видов поверхностей, изделий медицинского назначения, гигиеническая обработка рук медицинского персонала, частичная и полная санитарная обработка кожных покровов пациентов, обеззараживание питьевой воды, медицинских отходов.

По эпидемиологическим показаниям – с учетом особенностей инфекционного заболевания в тех отделениях, где нет вспышки для ее профилактики.

По санитарно-гигиеническим показаниям – как разовое мероприятие на территориях, находящихся в неудовлетворительном санитарном состоянии по методикам текущих и генеральных уборок.

Очаговая дезинфекция проводится в очагах инфекционных заболеваний при выявлении инфекции с целью предупреждения распространения возбудителей инфекции.

ОЧАГОВАЯ ДЕЗИНФЕКЦИЯ ПРОВОДИТСЯ В СЛЕДУЮЩИХ ФОРМАХ:

Текущая очаговая дезинфекция – проводится в присутствии пациента с момента выявления инфекционного заболевания до его выписки из стационара (либо перевода в другое отделение).

Производится обеззараживание всех видов поверхностей, оборудования, предметов ухода, изделий медицинского назначения, рук медицинского персонала.

Цель: в действующем эпиочаге в присутствии источника инфекции снизить массивность микробной контаминации окружающей среды.

Заключительная очаговая дезинфекция проводится с учетом нозологии инфекции однократно после выписки пациента из стационара, перевода в другое отделение либо смерти. Цель: полное уничтожение возбудителей инфекционного заболевания в очаге после удаления из него источника инфекции.

Дезинфекция в помещениях методами орошения, опыливания, протирания препаратами, обладающими раздражающим действием и вызывающими аллергические реакции, проводится при отсутствии других людей.

Гаухар ОМИРЗАКОВА,
РГУ «Управление Талдыкорганского
санитарно-эпидемиологического
контроля», главный специалист отдела
эпидемиологического надзора и контроля

ЭЛЕКТРОНДЫҚ ТЕМЕКІНІҢ АДАМ АҒЗАСЫНА ӘСЕРІ

Соңғы жылдары электронды темекі жоғары сұранысқа ие, никотинді ингалятор болып табылатын құрылғы жоғары қысымда сұйық никотиннің буын шығару арқылы ұсынылады. Құрамында хош иістендіргіштер мен химиялық заттар бар.

Адам ағзасына әсері әлі күнге зерттеліп жатыр, бүгінге дейінгі зерттеу нәтижелері бойынша:

- 1) Никотин тәуелділігі – қанға түскенде миға әсер етіп, энергия деңгейін жоғарлатып, күйзелісті жеңілдетеді. Бірақ адамның психологиялық және физиологиялық жағдайына кері әсер береді.
- 2) Никотиннің ұзақ мерзімді әсері жүрек аурулары (жүрек соғысы жиі), қан қысым жоғарлауы (қан тамырлары тарылуы), инсультке әкелуі мүмкін.
- 3) Құрамында хош иіспен химиялық заттар бар бу тыныс алу жүйесіне күш түсіреді бронхит, өкпе ауруы, өкпе қабынуына әкеледі.
- 4) ДНҚ құрылымын зақымдап мутацияларға себеп болады ұзаққа созылса қатерлі ісікке айналады.

Электронды темекі мен дәстүрлі темекі салыстырмасы: Электронды темекі дәстүрлі темекіге қарағанда зияны аз деп есептеледі өйткені ол күйдіру процесі арқылы пайда болатын көптеген токсиндерді шығармайды.

Темекі шегушілердің денсаулығына толыққанды әсер ету үшін ұзақ мерзімді зерттеулер қажет.

Қолдануды тоқтату үшін:

- 1) Өзін-өзі басқару техникалары.
- 2) Медикаменттер мен терапиялар тәуелділік туындаса дәрігер нұсқауымен никотин алмастырғыш гуммалар, пластырьлер, спрейлер, сонымен қатар депрессия мен аландаушылықты басушы дәрілер.
- 3) Психотерапия мотивациялық сұхбат, өз-өзіне деген сенімділікті арттыру.
- 4) Жеке және топтық қолдау.
- 5) Қадамдап тоқтату.

Бірден тоқтатуға дайын болмаса кезең-кезеңмен азайту.

Алдын алу шаралары:

- 1) Ақпараттандыру және білім беру әсіресе жасөспірімдерге.
- 2) Заңнамалық шаралар: сатылымын шектеу, жастарға тияым салу, жарнаманы азайту, қоғамдық орында қолданбау.
- 3) Қоғамдық денсаулық сақтау бағдарламалары: темекі шегуге қарсы акциялар мен тренингтер өткізу, жастар арасында салауатты өмір салтын насихаттау.
- 4) Отбасылық қолдау балалар үшін үлкен рөлге ие, үлгі көрсету зиянды әдеттен аулақ болу.
- 5) Психологиялық қолдау: консультациялар, мотивациялық сұхбаттар.

Аяулым ТЛЕУЛЕС, МІ 413 топ білімгері.
Мира БУРГЕМБАЕВА, ғылыми жетекші
ШЖҚ «Талдықорған жоғарғы медициналық колледжі» МКК

ОРВИ У ДЕТЕЙ

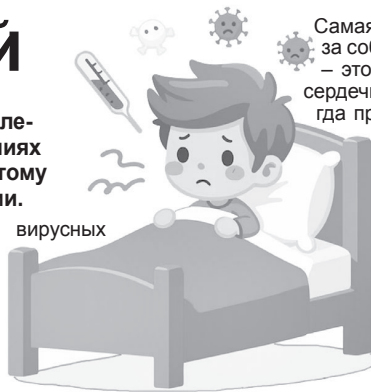
Острые респираторные вирусные инфекции – наиболее частые заболевания у детей. При этих заболеваниях поражаются органы дыхания, поэтому они и называются респираторными.

Виновниками острых респираторных инфекций могут стать более трехсот разновидностей вирусов и бактерий. Наиболее часто причиной заболеваний являются вирусы гриппа, парагриппа, аденовирусы, риновирусы, респираторно-синцитиальные вирусы. Наиболее часто «простудные» заболевания отмечаются у детей со сниженным или ослабленным иммунитетом, а также у имеющих многочисленные контакты в детских дошкольных учреждениях и школах.

ПУТИ ПЕРЕДАЧИ ИНФЕКЦИИ:

Воздушно-капельный и бытовой (заражение через предметы обихода, туалетные принадлежности, детские игрушки, белье, посуду и т.д.). Вирус в воздухе сохраняет заражающую способность от 2 до 9 часов. Продолжительность болезни зависит от тяжести заболевания, типа вируса, наличия или отсутствия осложнений.

Для гриппа характерно очень быстрое развитие клинических симптомов. Температура тела достигает максимальных значений (39°C–40°C) уже в первые 24–36 часов. Появляется головная боль, которая локализуется преимущественно в лобно-височной области, боль при движении глазных яблок, светобоязнь, боль в мышцах и суставах, нередко возникает тошнота или рвота. Сухой болезненный кашель, заложенность носа появляются, как правило, через несколько часов от начала болезни. Типичным для гриппа является развитие трахеита, сопровождающееся болезненным кашлем в области грудины.

Самая большая опасность, которую влечет за собой грипп, в том числе все его штаммы – это возможные осложнения (обострение сердечных и легочных заболеваний, иногда приводящие к смертельному исходу). У ослабленных и часто болеющих детей возможно развитие воспаления легких.

ПРОФИЛАКТИКА ГРИППА И ОРВИ

В период эпидемий (особенно при опасных разновидностях гриппа, таких, как свиной грипп) необходимо:

- ▶ соблюдать режим учебы и отдыха, не переутомляться, больше бывать на свежем воздухе, спать достаточное время и полноценно питаться;
- ▶ делать утреннюю гимнастику и обливание прохладной водой, заниматься физкультурой;
- ▶ при заболевании родственников по возможности изолировать их в отдельную комнату;
- ▶ тщательно мыть руки перед едой, по возвращении с улицы, а также после пользования общими предметами, если в семье есть заболевший (огромная часть микробов передается через предметы общего пользования – перила в транспорте, продукты в супермаркетах и, конечно, денежные банкноты);
- ▶ часто проветривать помещение и проводить влажную уборку.
- ▶ ограничить посещение многолюдных мест (театров, кино, супермаркетов) и массовых мероприятий, где из-за большого скопления народа вирус очень быстро распространяется;
- ▶ в период эпидемии промывать нос и полоскать горло рекомендуется не реже 2-3 раз в сутки.

Ш. ЕСИРКЕЕВА, Ж. АБЕЛЬДАНОВА,
З. РАХМЕДИНОВА,
медсестры Многопрофильной областной
детской больницы

ПРОФИЛАКТИКА ПРОЛЕЖНЕЙ

Пролежни – это повреждения кожи и подлежащих тканей, возникающие в результате длительного давления, трения или сдвига. Обычно они возникают на участках тела, которые соприкасаются с поверхностью (кровать, кресло) и где костная ткань расположена близко к коже (пятки, локти, крестец, таз, затылок).

Основная причина – давление. Когда давление на кожу превышает давление в капиллярах, нарушается кровоток. Клетки кожи и подлежащих тканей не получают достаточно кислорода и питательных веществ, что приводит к их повреждению и отмиранию.

ПРОФИЛАКТИКА ПРОЛЕЖНЕЙ:

Регулярная смена положения тела: Это самый важный аспект профилактики. Рекомендуется менять положение тела каждые 2 часа, даже ночью. В некоторых случаях (например, у пациентов с высоким риском) – чаще. При смене положения необходимо избегать трения и сдвига кожи.

Противопролежневые матрасы: Существуют различные типы (ячеистые, баллонные, с переменным давлением), которые снижают давление на кожу.

Противопролежневые подушки: Для поддержки головы, плеч, локтей, пяток и других уязвимых участков.

Осмотр кожи: Ежедневно осматривайте кожу пациента, особенно в области костных выступов, на предмет покраснений, повреждений или других признаков пролежней.

Очищение кожи: Используйте мягкое мыло и теплую воду для очищения кожи. Не трите кожу слишком сильно.

Увлажнение кожи: После очищения наносите на кожу увлажняющий крем или лосьон, чтобы предотвратить сухость и трещины. Избегайте средств, содержащих спирт.

АНЕМИЯ. ПРОФИЛАКТИКА АНЕМИИ

Анемия – это состояние, при котором в крови снижено количество эритроцитов или гемоглобина, что приводит к нехватке кислорода в организме. Чаще всего причиной анемии является дефицит железа.

ОБЩИЕ СИМПТОМЫ:

Слабость и быстрая утомляемость – человек быстро устает даже при небольших нагрузках.

Головокружение и обмороки – из-за нехватки кислорода в головном мозге.

Бледность кожи и слизистых оболочек – особенно заметно на лице, губах и внутренней стороне век.

Одышка и учащенное сердцебиение – сердце работает активнее, чтобы компенсировать нехватку кислорода.

Шум в ушах – ощущение звона или гула, связанное с кислородным голоданием.

ДОПОЛНИТЕЛЬНЫЕ СИМПТОМЫ:

Снижение концентрации и памяти – ухудшается внимание и способность к умственной деятельности.

Хрупкость волос и ногтей – ногти становятся ломкими, могут появляться белые пятна, волосы выпадают.

Сухость кожи и трещины в уголках рта – губы могут шелушиться и трескаться.

Извращение вкуса – желание есть мел, глину, сырую крупу.

Постоянное чувство холода – зябкость даже в теплую погоду.

ПРОФИЛАКТИКА АНЕМИИ:

Сбалансированное питание

Употреблять продукты, богатые железом: красное мясо (говядина, печень, баранина); рыба и морепродукты;

бобовые (чечевица, фасоль); орехи и семена (тыквенные, кунжут);

гречка, овсянка; шпинат, брокколи, зелень.

Включать в рацион витамин С (цитрусовые, киви, сладкий перец) – он помогает лучше усваивать железо.

Избегать продуктов, мешающих усвоению железа (чёрный чай, кофе, молочные продукты в больших количествах).

Прием железосодержащих препаратов

По назначению врача, особенно для беременных, детей и людей с хроническими заболеваниями.

Здоровый образ жизни

Достаточная физическая активность – улучшает кровообращение.

Достаточный отдых и сон – способствуют восстановлению организма.

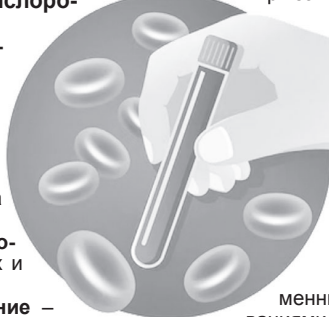
Профилактические осмотры

Регулярно сдавать анализ крови, особенно если есть предрасположенность к анемии.

Соблюдение этих рекомендаций поможет снизить риск развития анемии и сохранить здоровье.

Если у вас есть несколько из этих симптомов, стоит обратиться к врачу и сдать анализ крови на уровень гемоглобина.

З. РАХМЕДИНОВА, Ш. ЕСИРКЕЕВА,
Ж. АБЕЛЬДАНОВА,
медсестры Многопрофильной областной детской
больницы

ТИПОВАЯ ИНСТРУКЦИЯ**ДЛЯ РУКОВОДИТЕЛЕЙ И ПЕРСОНАЛА ОБЪЕКТА, УЯЗВИМОГО
В ТЕРРОРИСТИЧЕСКОМ ОТНОШЕНИИ, ПРИ ВОЗНИКНОВЕНИИ УГРОЗЫ СОВЕРШЕ-
НИЯ ТЕРРОРИСТИЧЕСКОГО АКТА ИЛИ ИНЫХ ПРОТИВОПРАВНЫХ ДЕЙСТВИЙ**

Руководители и персонал объекта с мас-совым пребыванием граждан обязаны:

1. При обнаружении постороннего подо-зрительного предмета, похожего на взрывное устройство:

- по указанию руководителя или самостоя-тельно сообщить по телефону «102» - в дежур-ную часть ОВД (полицию), «112» - в дежурную часть подразделения по чрезвычайным ситуа-циям о случившемся с указанием наименова-ния объекта, его адреса, времени обнаружения предмета;

- до прибытия правоохранительных орга-нов, аварийно-спасательных служб усилить пропускной режим, по возможности оградить место обнаружения предмета, выставить оце-пление и перекрыть доступ к месту обнаруже-ния подозрительного предмета не ближе чем за 100 м.;

- после прибытия правоохранительных ор-ганов, аварийно-спасательных служб по их ука-занию принять меры к оповещению и эвакуа-ции персонала и посетителей.

КАТЕГОРИЧЕСКИ ЗАПРЕЩАЕТСЯ при-касаться к подозрительному предмету, само-стоятельно вскрывать, перемещать и накрыв-ать его чем-либо, заливать водой, оказывать механическое воздействие, а также пользо-ваться вблизи предмета средствами радио и сотовой связи.

Помните! Внешний вид предмета может скрывать его настоящее назначение. В качестве камуфляжа для взрывных устройств используются обычные сумки, пакеты, свертки, коробки, игрушки и т.п.

Если информация об обнаружении по-стороннего подозрительного предмета за-стала Вас на рабочем месте:

- закрыть помещения, в которых находятся материальные ценности и документы, в случае необходимости принять меры к их эвакуации;

- по прибытии представителей правоохрани-тельных органов, аварийно-спасательных служб проинформировать их о ситуации, обе-спечить возможность доступа к месту обнару-жения подозрительного предмета, в дальней-шем действовать по их указаниям;

- получив информацию о возможности воз-обновления дальнейшей работы объекта, про-должать выполнять свои служебные обязан-ности.

2. При получении по телефону сообще-ния об угрозе минирования объекта:

- при наличии на Вашем телефонном аппа-рате автомата определения номера - запишите определившийся номер в тетрадь;

- при наличии функции автоматического ответчика активизировать ее и попытаться за-фиксировать весь ход разговора;

- если указанные функции отсутствуют, по-стараться дословно запомнить разговор, по возможности записать его содержание на бу-маге;

- по ходу разговора отметьте пол, возраст, особенности речи звонившего (голос, темп речи, произношение, манера речи и т.д.);
- отметьте звуковой фон (шум, звуки, голо-са);

- отметьте характер звонка (городской или междугородный);

- зафиксируйте точное время начала разго-вора и его продолжительность;

- по указанию руководителя или самостоя-тельно сообщить по телефону «102» - в дежур-

ную часть ОВД (полицию), «112» - в дежурную часть подразделения по чрезвычайным ситуа-циям о случившемся с указанием наименова-ния объекта, его адреса, времени обнаружения предмета;

- до прибытия представителей правоохрани-тельных органов, аварийно-спасательных служб примите меры к оповещению персонала и посетителей объекта с целью их последую-щей эвакуации;

- закройте помещения, в которых находятся материальные ценности и документы, в случае необходимости принять меры к их эвакуации;

- по прибытии представителей правоохрани-тельных органов, аварийно-спасательных служб проинформируйте их о ситуации, обе-спечьте возможность доступа на территорию и в помещения объекта, в дальнейшем дейстуй-те по их указаниям;

- получив информацию о возможности воз-обновления дальнейшей работы, продолжайте выполнять свои служебные обязанности.

Учитывая, что в настоящее время телефон часто используется для сообщения сведе-ний, содержащих информацию о заложенных взрывных устройствах, о захвате людей в за-ложники, вымогательстве и шантаже, не остав-ляйте без внимания ни одного подобного сиг-нала!

По возможности, необходимо оснастить телефоны учреждения, указанные в официаль-ных справочниках, автоматическими определе-телями номера и записывающей аппаратурой.

3. При поступлении угрозы в письмен-ной форме

Угрозы в письменной форме могут посту-пить в учреждение как по почте, так и в резуль-тате обнаружения различного рода анонимных материалов (записки, надписи, информация на дискете и т.д.).

После получения материала угрожающего характера необходимо ограничить круг лиц, ознакомившихся с содержанием документа, а также принять меры к его сохранению и сво-евременной передаче в правоохранительные органы.

В этих целях:

- с полученным материалом необходимо об-ращаться с максимальной осторожностью, по возможности, упаковать его в чистый, плотно закрывающийся полиэтиленовый пакет и поме-стить в плотную папку;

- стараться не оставлять на документе от-печатков своих пальцев;

- если документ поступил в конверте, его вскрытие производить только с левой или пра-вой стороны, аккуратно отрезая кромки конвер-та ножницами;

- сохраняйте все поступившие материалы: сам документ с текстом, любые вложения, кон-верт и упаковку, ничего не выбрасывать;

- поступившие материалы не должны сши-ваться, склеиваться, на них нельзя ставить регистрационные штампы, делать надписи, подчеркивать или обводять отдельные места в тексте, писать резолюции и указания, также запрещается их мять и сгибать.

4. При совершении террористического акта на объекте:

4.1. При подрыве взрывного устройства:

- незамедлительно сообщите о случившем-ся в правоохранительные органы, вызовите скорую помощь;

- примите меры к спасению людей, эвакуа-ции и удалению их из опасной зоны, оказанию

помощи пострадавшим и направлению их в ле-чебные учреждения;

- при возникновении массовой паники избе-гайте толпы, постарайтесь двигаться одиночно, никогда не двигайтесь против толпы;

- если вы оказались в толпе, снимите с себя галстук (шарф, шейный платок и т.д.), чтобы не зацепиться и не спровоцировать удушье, освободите руки от ненужных предметов, согните их в локтях и прижмите к корпусу, за-щищая диафрагму, застегните одежду на все пуговицы;

- главная задача в толпе - не упасть. Но если вы упали, следует защитить голову рука-ми, быстро подтянуть ноги и постараться рыв-ком встать с земли;

- не допускайте посторонних лиц к месту происшествия;

- в случае обнаружения предметов, пред-ставляющих опасность, примите меры к оце-плению опасной зоны и недопущению прохода транспорта и людей;

- по прибытии правоохранительных органов проинформируйте их о ситуации, обеспечьте возможность доступа к месту происшествия, в дальнейшем действуйте по их указаниям;

4.2. При захвате заложников:

- о сложившейся ситуации незамедлитель-но сообщите в правоохранительные органы;

- примите меры к удалению людей из опас-ной зоны, оказанию помощи в случае необхо-димости пострадавшим и в случае необходи-мости направлению их в лечебные учреждения;

- не вступайте в переговоры с террористами по собственной инициативе;

- примите меры к беспрепятственному про-ходу (проезду) на объект сотрудников правоо-хранительных органов, спасательных служб, автомашин медицинской помощи;

- по прибытии сотрудников правоохрани-тельных органов окажите помощь в получении интересующей их информации;

- при необходимости выполняйте требова-ния преступников, если это не связано с при-чинением ущерба жизни и здоровью людей, не противоречьте преступникам, не рискуйте жиз-нью окружающих и своей собственной;

- не допускайте действий, которые могут спровоцировать нападавших к применению оружия и привести к человеческим жертвам.

4.2.1. Если вы сами стали заложником:

- с момента захвата необходимо контроли-ровать свои действия и фиксировать все, что может способствовать освобождению;

- очень важно быстро справиться со своими эмоциями, чтобы вести себя рационально, уве-личивая шанс своего спасения;

- сохраняйте выдержку и самообладание, не возражайте и не пререкайтесь с террористами, на все действия спрашивайте разрешения у террористов;

- не рискуйте своей жизнью и жизнью окру-жающих, выполняйте требования преступни-ков, не допускайте истерики и паники;

- не допускайте действий, которые могут спровоцировать нападающих к применению оружия;

- если вы ранены, обратитесь за помощью к окружающим или сами постарайтесь остано-вить кровотечение, сделав перевязку;

- окажите помощь тем, кто находится рядом и нуждается в этом;

- в случае стрельбы сразу же ложитесь и осмотритесь, выберите ближайшее укрытие и проберитесь к нему, не поднимаясь в полный рост. Укрытием могут служить выступы зданий, памятники, бетонные столбы, бордюры, канавы и т.д.;

- примите меры по спасению детей, при не-обходимости прикройте их своим телом;

- необходимо также наблюдать за поведени-ем преступников, внимательно слушать разго-воры между собой, запоминать распределение ролей;

- в тех случаях, когда место содержания заложника и нахождения преступников уста-новлено, спецслужбы стремятся использовать имеющиеся у них технические средства для прослушивания разговоров, ведущихся в по-мещении. Помните об этом и в разговоре с бандитами или с другими заложниками сооб-щайте информацию, которая, будучи перехва-чена, может быть использована для подготовки штурма. Особенно важны сведения о ярких и бросахих приметах, по которым можно отличить заложника от преступника, о вооружении бан-дитов, об их количестве, расположении внутри помещения, их моральном состоянии и наме-рениях.

4.2.2. Во время проведения спецслужба-ми операции по освобождению заложников неукоснительно соблюдайте следующие требования:

- лежите на полу лицом вниз подальше от окон и дверей, не на прямой линии от оконных и дверных проемов, голову закройте руками и не двигайтесь;

- преступники во время штурма нередко стремятся спрятаться среди заложников, поэ-тому в момент штурма не берите в руки оружие преступников;

- ни в коем случае не бегите навстречу ра-ботникам спецслужб или от них, так как Вас мо-гут принять за преступников;

- если есть возможность, держитесь подаль-ше от террористов, а также от проемов дверей и окон;

- в случае, если преступники выводят за-ложников вместе с собой, сотрудники полиции всем приказывают держать руки за головой. Не следует этим возмущаться, делать резкие дви-жения. Пока не пройдет процедура опознания, меры предосторожности необходимы.

4.2.3. При получении информации об эва-куации:

- получив от сотрудников правоохрани-тельных органов сообщение о начале эвакуации, необходимо соблюдать спокойствие и поста-раться четко, без спешки и суесть, организован-но выполнять их указания;

- если сообщение об эвакуации поступило в момент пребывания в учебном заведении (на рабочем месте):

- быстро собрать учебные и необходимые принадлежности, документы, деньги и ценно-сти в сумку, одеться;

- помочь замешкавшимся сверстникам (коллегам);

- вместе с преподавателем (представите-лем администрации) организованно выйти на улицу;

- держаться подальше от здания;

- не разбегаться, куда не уходит без раз-решения старших (ответственных лиц), быть все время на виду, держаться своего класса (учебной группы, сотрудников), т.к. безвестное отсутствие кого-либо из членов коллектива мо-жет привести к массовой истерии и панике;

- провести переключку учащихся (студен-тов, сотрудников) с целью установления отсут-ствующих;

- при наличии отсутствующих из числа лиц, которые на момент получения сообщения об эвакуации находились в здании, немедленно сообщите об этом сотрудникам полиции и ад-министрации учреждения;

- ждать дальнейших указаний.

5. При возникновении иных чрезвычай-ных ситуаций:

- сообщите руководителю, иному ответ-ственному лицу на объекте о возникновении чрезвычайной ситуации, по их указанию или самостоятельно сообщите в полицию по теле-фону «102» или подразделение по чрезвычай-ным ситуациям по телефону «112» с указанием наименования объекта и его адреса;

- при необходимости примите меры к выво-ду людей с объекта, согласно плана эвакуации.

**ТАЛДЫҚОРҒАН ҚАЛАСЫ ӘКІМІНІҢ
АППАРАТЫ ҮКІМЕТТІК ЕМЕС ҰЙЫМДАРДЫ ҰЕҰ ДЕРЕҚҚОРЫНА
МӘЛІМЕТТЕРДІ ТАПСЫРУ ТУРАЛЫ ХАБАРДАР ЕТЕДІ**

Талдықорған қаласы әкімі аппараты Үкіметтік емес ұйымдар дерекқорына мәліметтерді ұсынуудың кезекті есеп кезеңінің өтуі туралы хабарлайды. 2025 жылғы 21 сәуірге дейін Үкіметтік емес ұйымдардың дерекқорына мәліметтерізді ұсынуларыңызды сұраймыз.

Осыған байланысты қоғамдық бірлестік (саяси партиялар, діни бірлестіктер мен кәсіптік одақтар түрінде құрылған қоғамдық бірлестіктерді қоспағанда), коммерциялық емес акционерлік қоғам (құрылтайшысы не-месе акционері мемлекет болып табылатын коммерциялық емес акционерлік қоғамдар-ды қоспағанда), қоғамдық, корпоративтік

және жеке қорлар, қауымдастық (одақ) нысанындағы заңды тұлғалар бірлестігі нысанындағы үкіметтік емес ұйымдарға, сондай-ақ, Қазақстан Республикасының аумағында қызметін жүзеге асыратын шетелдік және халықаралық коммерциялық емес ұйымдардың филиалдары мен өкілдік-теріне infopro.gov.kz веб-порталында электр-ондық есептілік нысанын уақтылы толтыру-ды ұсынады.

ҰЕҰ дерекқорына мәліметтерді уақтылы ұсынбау немесе ұсынбағаны үшін Қазақстан Республикасының «Әкімшілік құқық бұзу-шылық туралы» Кодексінің 489-1 бабына сәйкес жауапкершілік көзделген.

АНЫҚТАМА ТЕЛЕФОНЫ:

«Талдықорған қаласының ішкі саясат бөлімі» мемлекеттік мекемесі, 24-73-31.

**АППАРАТ АКИМА ГОРОДА ТАЛДЫКОРҒАН
ИНФОРМИРУЕТ НЕПРАВИТЕЛЬСТВЕННЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ
О СДАЧЕ СВЕДЕНИЙ В БАЗУ ДАННЫХ НПО**

Аппарат акима города Талдықорған информирует об очередном отчетном периоде предоставления сведений в Базу данных НПО. Срок предоставления организация-ми сведений о своей деятельности в текущем году истекает 21 апреля 2025 года.

В связи с этим, неправительственным орга-низациям в форме частного учреждения, общественного объединения (за исключени-ем общественных объединений, созданных в виде политических партий, религиозных объединений и профессиональных союзов), некоммерческого акционерного общества (за исключением некоммерческих акцио-нерных обществ, учредителем или ак-

ционером которых является государство), общественного, корпоративного и частного фондов, объединения юридических лиц в форме ассоциации (союза), а также фи-лиалам и представительствам иностран-ных и международных некоммерческих организаций, осуществляющих деятель-ность на территории Республики Казахстан, рекомендуется своевременно заполнить электронную форму отчетности на веб-портале infopro.gov.kz.

За несвоевременное представление или не предоставление сведений в Базу данных НПО предусмотрена ответственность в со-ответствии с законодательством Республики Казахстан.

ТЕЛЕФОН ДЛЯ СПРАВOK:

ГУ «Отдел внутренней политики города Талдықорған», 24-73-31.

МЕНШІК ИЕСІ: «ТАЛДЫҚОРҒАН ТАҒЫ» ЖШС

ДИРЕКТОР - БАС РЕДАКТОР

НҰРШАНОВА

ГҮЛЖАНАТ МЫРЗАЛЫҚЫЗЫ

Таралу аумағы: Қазақстан Республикасы

Телефондар: Жауапты хатшы 40-11-02

E-mail: taldyk@bk.ru

Газет аптасына бір рет - жұма күні шығады.

ОСЫ ШЫҒАРЫЛЫМНЫҢ ТАРАЛЫМЫ - 5 050 дана.

Талпырыс №345 Индекс 65771

БІЗДІҢ МЕКЕНЖАЙЫМЫЗ: Талдықорған қаласы, Ж. Балапанов көшесі, 28-үй, 4-қабат

● Газет Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігі байланыс, ақпараттандыру және ақпарат комитетінде 2015 жылғы 16 қарашада тіркеліп, №15702-Г куәлігі берілген. Алғашқы есепке қою кезіндегі нөмірі мен мерзімі №712.11.02.1992.

● Қазақ және орыс тіліндегі қоғамдық-саяси, әлеуметтік - экономикалық апталғы.

● «Талдықорған» газетінің компьютер орталығында теріліп, беттелді.

● Жарияланған мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасы білдірмейді.

● Жарнама мен хабарландырулардың мазмұны мен мәтініне жарнама беруші жауапты.

● «Талдықорған» газетінде жарияланған материалды өзге басылым рұқсатсыз пайдаланбайды.

● Газетке басылатын материалдар аптаның әр бейсенбінде сағат 12:00-ге дейін қабылданады.

● Газет «Алматы-Болашақ» АҚ филиалы «Офсет» баспаханасында басылады.

● Талдықорған қ., Қабанбай батыр к-сі, 32 үй.